

■ МЕРЕЙТОЙ

ҰЛАҒАТТЫ ҰСТАЗ

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің қаншама тұлғалары өздері бітірген оқу орнында абыроймен қызмет атқарып, жастарды білім мен ғылым бұлағынан сусындандырып үлкен еңбек жасағаны және әлі де жасап жатқаны белгілі. Солардың ішінде аға буын оқытушылардың алатын орны бір төбе.

Уақыт зырлап өтеді, тіршілік заңдылығына сәйкес олардың көпшілігі қазір зейнеткерлік жасқа жетіп, құрметті демалыста екендігі баршамамызға белгілі. Қазіргі мен болашақты жақсы білу үшін өткенді ұмытпаған жөн. Бұл жас ұрпақты Отанды сүйеу, патриотизмге тәрбиелеуде, рухани жаңғыру мәселелерін түсінуде үлкен орын алады. Әсіресе саналы өмірінің көп бөлігі Университетте өткен ағаларымыз пен апайларымызды білім алушыларға ғана емес, сонымен қатар жаңарып жатқан жас ұжым үшін де таныстыру таптырмайтын тәрбиелік маңызы бар құрал екендігін ұмытпаған жөн.

Сондай ардагер ағаларымыздың бірі-кезінде ботаника кафедрасының ассистенті, оқытушысы, аға оқытушысы, доценті, биоалуантүрлілік және биоресурстар кафедрасының профессоры міндетін атқарған, биология ғылымдарының кандидаты, бүгінгі күні зейнеткер Бегенов Әлмахан Каленұлы 80 жаста.

Әлмахан Каленұлы Оңтүстік Қазақстан (қазіргі Түркістан) облысындағы Кентау қаласының тумасы. Өзінің еңбек жолын 7-сыныптан кейін Кентау қаласының құзырындағы кен өндіруші мекемелерінде қарапайым жұмысшыдан бастаған. Өндірістен қол үзбей жұмысшы жастар мектебінің 10 жылдығын бітіріп, Алматы медицина институтына оқуға түседі, бірақ кейіннен отбасының жағдайына байланысты Қазақтың С.М. Киров атындағы университетінің биология факультетінің кешкі бөліміне ауысып, аталған университетті 1970 жылы биология-химия мамандығын ботаника кафедрасы бойынша бітіреді.

Ә.К. Бегенов кешкі бөлімде оқи жүріп 1965 жылдан ботаника кафедрасындағы «Ризология» ғылыми зерттеу лабораториясының лаборанты, аға лаборанты, университеттің ботаникалық бағының меңгерушісі болып қызмет атқарған. 1972-1975 жылдары кафедра аспиранты. Аспирантураны бітіргеннен кейін ол Алматыдағы Бас ботаникалық бағында кіші ғылыми қызметкер лауазымында жұмыс жасаған.

1983 жылы профессор (кейін академик) Иса Омарұлы Байтулиннің ғылыми жетекшілігімен – «Іле Алатауының биік белдеу өсімдіктерінің морфо-анатомиялық ерекшелігі» - тақырыбында кандидаттық диссертация қорғаған соң, өзі оқыған қара шаңырақ – Қазақ ұлттық университетінің ботаника кафедрасына оқытушылыққа келді. Мұнда ол ассистент, оқытушы, аға оқытушы, 1990 жылдан доцент, 2013 жылдан биоалуантүрлілік және биоресурстар кафедрасының профессоры міндетін атқарушы болып қызмет жасады.

Тәлімгер ағамыз биология мамандығының студенттеріне дәріс оқып, зертханалық сабақтар жүргізді. Еліміз егемендік алғаннан кейін қазақ бөліміндегі студенттерге аса қажет оқулықтар даярлауға да тікелей атсалысты. Оның авторлығымен ботаникадан ЖОО-ға арналған «Өсімдіктер морфологиясы мен анатомиясы» екі басылымды оқулық (1993, 2001); «Ботаника терминдерінің қысқаша орысша-қазақша сөздігі» (1996); Зертханалық сабақтарды және оқу-далалық практиканы орындауға арналған оқу құралдары (1987, 1994, 2011, 2014, 2019). Әдістемелік нұсқаулар (1987, 1990, 1991) және екі тілде типтік оқу бағдарламалары (1998, 2005) жарық көрді.

Оның Қазақстан ғылымына қосқан үлесі аса зор. Ол 80-нен астам ғылыми мақалалардың авторы. Алыс және жақын шетелдерде: Австрия астанасы Венада, бұрынғы Одақтың ірі ғылыми орталықтарында - Ташкентте, Душанбеде, Санкт-Петербургте, Мәскеуде және Тбилисиде, Алматыда ғылыми конференциялар мен симпозиумдарға қатысты, қызықты баяндамалар жасады. Әсіресе, еліміздің дәрілік өсімдіктер ғылымының дамуына көп еңбек сіңірді.

Әлмахан Бегенеті жас ғалымдарды дайындауда да үлкен еңбек атқарды. Оның тікелей жетекшілігімен 2 ғылым кандидаты (Б. Тыныбеков (2006 ж), Т. Тұяқова (2010 ж)), PhD мен магистранттар дайындалды. Осылармен қатар бірнеше ондаған бакалаврлардың дипломдық жұмыстарының жетекшісі болды. Ол ботаникалық кандидаттық диссертациялардың ғылыми жетекшісі, Алматы облыстық «Дарын» мектебінің ботаника ғылымы бойынша кеңесшісі болды.

Ағамыз зейнеткерлікке шыққаннан кейін де ұстаздық қызметтен қол үзген жоқ. Ол соңғы жылдары Қазақ радиосында, «Қазақстан» ҰТА «Таңшолпан» бағдарламалары бойынша бау-бақша өсіру, жеке үйлердің ауласын аббаттандыру мәселелеріне арналған хабарларға белсенді қатысып, осы сала бойынша жинақтаған өз тәжірибелерімен көпшілік тыңдармандар және көрермендермен бөлісуде.

Әлмахан Каленұлы Бегенов «Қазақстан Республикасының білім беру ісінің құрметті қызметкері», Қазақстан Ұлттық жаратылыстану ғылымдары Академиясының корреспондент-мүшесі, «Қазақ Ұлттық университетіне 80 жыл» мерекелік медалінің иегері.

Сөз соңында, көптеген шәкірттерінің, әріптестерінің атынан Әлмахан Бегенетінің 80 жылдығымен құттықтай отырып, зор денсаулық, жеңгеймен бірге балаларыңыз бен немерелеріңіздің ортасында жасай беріңіз демекпіз.

Бекзат ТЫНЫБЕКОВ,
б.ғ.к., шәкірті, биоалуантүрлілік және биоресурстар кафедрасының аға оқытушысы;

Гүлжанат МҰҚАНОВА,
б.ғ.к., шәкірті, тұрақты даму бойынша ЮНЕСКО кафедрасының доцент м.а.

(Теру) өткен су мәдениеті тақырыбына арналған конференцияға қатысты

Жаңа 2020 жыл құтты болсын!

Апталық 1948 жылдың 20 сәуірінен шыға бастады

QAZAQ

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

№42 (1751)
24 желтоқсан
2019 жыл

YNIVERSITETI

www.kaznu.kz

facebook.com/KazakhNationalUniversity

vk.com/kazuniversity

instagram.com/KAZNU_FARABI

Ғалым МҮТАНОВ,

әл-Фараби атындағы ҚазҰУ ректоры

ҚҰРМЕТТІ ӘРІПТЕСТЕР, ОҚЫТУШЫЛАР ЖӘНЕ СТУДЕНТТЕРІ

Баршаңызды жаңа 2020 жылмен шын жүректен құттықтаймын!

Жаңа жыл — жүріп өткен жылға баға беріп, тың қадам жасайтын, рухани серпін беретін, жақсылыққа ұмтылдыратын, жарқын өмірге жол сілтейтін мереке. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ ұжымы үшін өткен мерейтойлық жыл табысты болды, жарқын оқиғалармен есте қалады. Еліміздегі жоғары оқу орындарының көш басында келе жатқан ҚазҰУ «QS World University Rankings» рейтингінде әлемнің ең үздік университеттердің ішінде 207-орынды иеленіп, «Әлем университеттерінің академиялық рейтингісі - Еуропалық стандарт» атты беделді халықаралық рейтинг бойынша жетекші орынға тұрақтады. Бұл — қарашаңырақта кейінгі жылдарда дәстүрге айналған үлкен жетістік! 85 жылдық тарихы бар ҚазҰУ-дың корпоративтік мәдениеті мен келісімі жарасқан ұжымы жаңа жылда жаңа белестерден асып, биіктерді бағындырып, мол табысқа жетеміз деп сенемін!

Қадірменді ҚазҰУ ұжымы! Табалдырықтан аттаған Жаңа 2020 жылы жағымды жаңалықтар мен тереңгі табыс мол болсын! Әрбір игі істер мен жаңа бастамаларыңызға сәттілік серік болып, әрқайсыңыздың отбасыңызға баянды бақыт пен бақ-береке әкелсін! Шығыстың ұлы ойшылы әл-Фарабидың есімін иеленіп отырған университетіміз ғұламаның 1150 жылдығын үлкен табыстармен аяқтап, биіктерден көріне берсін!

SCOPUS AWARD МАРАПАТЫНЫҢ ИЕГЕРЛЕРІ

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың постдокторанттары Elsevier баспасы құрған Scopus Award Kazakhstan - 2019 марапатына ие болды.

Жыл сайын бұл сыйлық Scopus халықаралық деректер базасынан алынған мәліметтер негізінде, ең көп мақала жариялайтын және дәйексөзге сілтеме келтіретін ғалымдарға беріледі.

Биылғы жылы «Best Paper of the Year» номинациясына Қазақстан мен Ұлыбритания ғалымдары тобының мүшесі, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың картография және геoinформатика кафедрасының доценті Көшім Әсіма Ғалымжанқызы ие болды.

Биология және биотехнология факультетінің деканы, профессор Заядан Болатхан Қазыханұлы «Top Researcher in Engineering and Technologies» номинациясында жеңімпаз атанды, сонымен қатар, бизнес технологиялар кафедрасының меңгерушісі, профессор Зиядин Саябах Тәттібекұлы «Top Researcher in Social Sciences» номинациясын иеленді.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ постдокторанттары жарияланым белсенділігі бойынша жоғары көрсеткіштер көрсетуде. Биыл физика-техникалық факультетінің постдокторанты Молдабеков Жандос Әбдіқанұлы «Young Researcher of the Year» номинациясы бойынша, ал химия және химиялық технология факультетінің постдокторанты Керимрай Айымгүл Мергенқызы «Women in Science Award» номинациясы бойынша марапатталды.

Сондай-ақ, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің «Eurasian Chemo-Technological Journal» журналы Scopus Award сыйлығын алды.

Осылайша, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ ғалымдары Scopus Award Kazakhstan-2019 марапаттау рәсімінде алты номинация бойынша жеңімпаз атанды. Жоғары рейтингті журналдарда ғылыми еңбектерді жариялау бойынша іске асырылып жатқан саясат, ғылыми басылымдардың кварталдер негізінде мақалаларға сыйақы беру, шетелдік ғалымдармен ынтымақтастықты арттыру, постдокторантура институтын енгізу және басқа да шаралар халықаралық деректер базасында жарияланымдық белсенділік пен дәйексөзге сілтеме келтірудің жоғары көрсеткіштерінің кепілі болды.

Әр тілшімізден

Юбилейный год КазНУ

Для Казахского национального университета имени аль-Фараби уходящий 2019 год был особенным. Мы отметили свой 85-летний юбилей, год был полон знаковых событий, неразрывно связанных с уверенным продвижением к цели — стать вузом мирового уровня «al-Farabi University Smart City».

ЯНВАРЬ

В Новый год университет стартовал со знакового события — в Каирском университете в рамках реализации программы «Рухани жаңғыру» и статьи «Семь граней Великой степи» КазНУ открылся Научно-образовательный центр аль-Фараби.

Именно в январе университет попал в мировой рейтинг «Times Higher Education» как один из лучших вузов развивающихся стран.

Выступление Елбасы на открытии Года молодежи «Тауелсіздік ұрпақтары» обсудили на студенческом форуме в КазНУ. Студенты ведущего университета призвали молодое поколение страны присоединиться к инициативному инициаторскому национальному молодежному движению «Творчество и энергия молодежи — инновационному развитию страны».

В начале года при поддержке Первого Президента Нурсултана Назарбаева в целях создания медико-биологического кластера КазНУ была передана в доверительное управление клиническая больница номер один города Алматы.

ФЕВРАЛЬ

Состоялась памятная презентация раритетной книги «Первый Всесоюзный Тюркологический съезд. Стенографический отчет» (1-е издание - 1926 г.), перенданной согласно договоренности в ходе визита делегации КазНУ во главе с ректором в Азербайджан.

По итогам предметного рейтинга «QS World University Ranking by Subject» КазНУ первым среди университетов стран СНГ вошел в группу 51-100 лучших вузов мира по специальности «Современное языкознание», поднявшись сразу на 50 позиций. Всего в данный рейтинг вошли шесть специальностей вуза.

В феврале состоялось мероприятие, посвященное 30-летию движения «Невада-Семей». В нем приняли участие президент Международного антиядерного Движения «Невада-Семей», народный писатель и поэт Олжас Сулейменов и другие известные общественные деятели.

Продолжение на 6,7 стр.